

חוויה בשולחן שבת

פרשיות מטות-מסעי

צאת החג	כניסת החג
20:23	19:14 חיפה
20:22	19:20 תל אביב
20:20	19:05 ירושלים
20:20	19:23 באר שבע

מקום מרכזי לפרשת השבוע בשולחן השבת, במהלך הסעודה. בהכנה קלה, ניתן "לשדרג" את הרעיון הקצר ולהפוך אותו **לחוויה חינוכית מעצימה**, שבאמצעותה נעביר לילדים מסרים חינוכיים, תוך **העשרת השיח התורני** בשולחן שבת. לפניכם 3 "מערכים" לשולחן שבת.

סעודה ראשונה הוראת אלעזר ולא משה רבינו

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:

כששבו ממלחמת מדון, אלעזר הורה להם מה דין הכלים, כפי שכתוב: "וַיֹּאמֶר אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן... זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה" (לא, כא).
נשאלת השאלה: **מדוע אלעזר הורה להם, ולא משה?**

שלב
1

ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה.

השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:

1. נכוון את הילדים לחשוב האם היה זה נכון שאלעזר ילמד בנוכחות משה.
2. נבקש מהם לחשוב על נקודת זכות ונימוק, שהיה לאלעזר מותר ללמד.

שלב
2

לאחר מכן נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:

- **רש"י:** משה כעס עליהם וכתוצאה מכך התעלמו ממנו הלכות גיעולי נכרים. וכן מצינו ביום השמיני למלואים, שכעס על שני בני אהרון, כפי שכתוב (ויקרא י, טז) 'ויקצוף על אלעזר ועל איתמר', הוא כעס ובא לכלל טעות. וכן מצינו שכעס ואמר להם: (במדבר כ, י-יא) 'שמעו נא המורים', והגיע לכלל טעות, שהיכה את הסלע.
- **אבן עזרא:** "חוקת תורת הפרה ניתנה לאלעזר, ומשה אמר להם תתחטאו דרך כלל, ואלעזר פירש להם".
- **חזקוני:** משום שחוקת פרה אדומה נתנה לאלעזר, הוא פירש אותה לבני ישראל. **אלעזר נענש על שהורה הלכה לפני משה רבו**, שהרי כתוב 'ולפני אלעזר הכהן יעמוד...' ולא מצינו פעם נוספת עוד שיהושע היה זקוק לו.
- **בעל הטורים:** משה אמר לראשי האלפים את פרשת הטהרה. לא היו בידם כלי מתכות אלא רק בגדים חשובים. לעומת זאת **אלעזר הכהן דיבר אל אנשי הצבא וראה שיש בידיהם כלים של תשמיש הנמצאים בבתיים**, ולכן הורה להם דיני גיעול.
- **מלבי"ם:** משה נתן לו רשות להורות, כדי שישמעו להוראותיו גם בעתיד לאחר מיתת משה, ולכן כתוב 'אשר ציווה ה' את משה', כדי לאמר דבר בשם אומרו.

שלב
3

אפשרויות להרחבה:

- לשאל את המשתתפים:** מה אנו לומדים מהתשובות. **מומלץ לעשות סיכום תשובות בקצרה.**
- נקודות להדגשה:** 1. **כעס - השלילה שבו ותוצאותיו.** כעס יכול לגרום, לשכחת הלימוד.
2. **עונשו וחומרתו של מי שמורה הלכה בפני רבו.** 3. **הוראת הלכה למעשה**, [לימוד מעשי למורי הוראה] לא ללמד באופן תיאורטי, אלא רק מעשי ובהמחשה, כהסבר בעל הטורים.

שלב
4

לקבלת העלון 'חוויה בשולחן שבת' שלחו את המילה 'חוויה' למייל Office@shaalti.co.il או לוואטסאפ 052-9453811

חוויה בשולחן שבת

פרשיות מטות-מסעי

סעודה שניה מה ביאור 'ולא תחניפו', ומדוע נכתב בהקשר לרוצח?

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:

כתוב: "ולא תחניפו את הארץ אשר אתם בה כי הדם הוא יחניף את הארץ" (לה, לג). נשאלת השאלה: מה ביאור 'ולא תחניפו', ומדוע נכתב בהקשר לרוצח?

שלב
1

לאחר מכן נשיב את התשובות שלפניכם:

- **רמב"ן:** "וענין החנופה הוא הנאמר בקללות (דברים כח, לח) 'זרע רב תוציא השדה ומעט תאסוף, כרמים תטע ועבדת ויין לא תשתה...' כי כל חנופה עשות הפך הנראה והנדמה לעינים, והוא עונש בארץ בע"ז ובשפיכות דמים ובגלוי עריות, כמו שנאמר (ירמיה ג, א) 'הלא חנף תחנף הארץ'... וענין הטומאה, שתהיה הארץ טמאה ולא ישכון בה כבוד ה' בהיות בה דם נקי שלא נתכפר בדם שופכו. ובספרי (מסעי קסא) אמרו: 'ולא תחניפו את הארץ' זו אזהרה לחנפין, כי הזהיר מתחלה שלא ניקח שוחד ברוצחים, וחזר והזהיר שלא נחניף להם למעלתם או לתקפם וכבוד משפחתם בלי מקח שוחד, כי אם אנחנו נחניף להם הנה נחניף את הארץ והיא חנפה תחת יושביה".
- **חזקוני:** "כמשמעו לשון חנופה, לא תחניפו את הרוצחים יושבי הארץ לפטרם מן הדין הראוי להם, לכך אני מזהירכם על כך שהרי הרוצחים שהם אנשי דמים מנהגם להחניף את יושבי הארץ כדי שיחניפו עליהם".
- **רבינו בחיי:** "העושה רע בסתר יקרא חנף".
- **כלי יקר:** "זה החנופה כי כל הנותן דבר אל הבלתי ראוי לו כדי שיחזור גם הוא ויתן לו דבר מה זהו נקרא חנופה, וכן הדבר שהארץ מחנפת לרשעים ליתן להם את יבולה וכל צורכיהם אשר מן הארץ מוצאם וכן מקום לדור ולהתקומם עליה אף על פי שהרשעים אינן ראויין לכל זה... וזה שאמר 'כי הדם יחניף את הארץ', כי הרשע נותן לה הדם לבלוע כדי שהארץ תתן לו לעומת זה מסלתה ומשמנה, על כן לא יכופר לארץ כי אם בדם שופכו וכפרה זו על מה שהחזיקה הרוצח אפילו רגע אחד כי חנופה תחשב לה הדבר ויאמרו ששניהם מחניפים זה לזה".

שלב
2

אפשרויות להרחבה:

לשאל את המשתתפים: מה אנו לומדים מהתשובות. מומלץ לעשות סיכום התשובות בקצרה, תוך הבנה - מה נוכל לקחת מכך לחיינו ביום יום, מה נוכל ללמוד מכך לעצמינו. **נקודה להדגשה:** מובנו של איסור חנופה ומשמעותו המעשית במערכת היחסים היום-יומית שבין אדם לחברו

שלב
3

לחצו כאן

לקבלת העלון 'חוויה בשולחן שבת' שלחו את המילה 'חוויה' למייל Office@shaalti.co.il או לוואטסאפ 052-9453811

חוויה בשולחן שבת

פרשיות מטות-מסעי

סעודה שלישית **כתיבת המילה 'נחנו', ולא 'אנחנו'**

שלב
1

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:
בסוף פרשת מטות, כתוב שבני גד וראובן אמרו למשה רבינו: **"נַחֲנוּ נַעֲבֹר חֲלוּצִים לְפָנֶי ה'..."** (לב, לב).
נשאלת השאלה: **מדוע הם אמרו 'נַחֲנוּ', ולא 'אנחנו'?**

לאחר מכן נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:

- **רבינו בחיי:** "היה לו לומר 'אנחנו', אבל מפני שהיו בני גד בעלי הכח והגבורה בכל המקומות לטרוף טרף האויבים, ושבחו עצמם בלשון 'חלוצים לפני ה'", לכך המעיטו עצמם בלשון 'נחנו', **דרך ענוה והשפלה**, כלשון (שמות טז, ח) 'ונחנו מה'".
- **אלשיך:** "ומודים אנחנו לעשות מאמרך, כי נחנו נעבור חלוצים. כלומר, לא כל הגברים לגמרי כי אם קצתנו, שהוא כל חלוץ ולא כלנו. כי על כן חסרו האל"ף ולא אמרו 'אנחנו'".
- **הכתב והקבלה:** "חסר האל"ף ולא אמרו 'אנחנו', כי **לא כולם עברו**, כי אם גיבורי החיל, וכמאמר משה 'כל חלוץ'. וכן משה אמר 'ונחנו מה', כי בענוותנותו לא רצה לכלול את הכל לומר שכל בני אדם הבל המה, כי אפשר שיהיה אחר חשוב לפניו ית', לכן חסרו האל"ף. וכן השבטים אמרו 'כלנו בני איש אחד נחנו', כי יוסף ובנימין לא היה אתם. וכן 'נחנו פשענו ומרינו', כי היה בהם שלא פשעו ומרו החרש והמסגר והזקנים אשר פתח הבית וירמיה וברוך בן נרי' וכדומה, לכן חסרו האל"ף לשלול כללות ישראל".

שלב
2

אפשרויות להרחבה:

לשאל את המשתתפים: מה אנו לומדים מהתשובות. **מומלץ לעשות סיכום תשובות בקצרה.**
נקודות להדגשה: 1. דקדוק, כשלא כולם נמנים, זה בא לידי ביטוי גם בכתיבה (הכתב והקבלה).
2. הסבר רבינו בחיי, על ענוה. המעיטו עצמם בלשון 'נחנו', דרך ענוה והשפלה.

שלב
3

אִישׁ כִּי יֵדֵר נֶדֶר לַה'... לֹא יַחַל דְּבָרוֹ כִּכְל הֵיכָא מִפּוּי יַעֲשֶׂה (ל.ג)

ה'חפץ חיים' הוציא לאור ספרים רבים, והוציא את הספר למכירה לרבים רק לאחר שהגיהו אותו היטב. בתו, שלימים התפרסמה כ'הרבנית זקס' סייעה לו להגיה את הספרים. באחד הימים ביקש ממנה ה'חפץ חיים' שתגיה סט 'משנה ברורה'. היה זה יום חורפי. בליטא, בחורף לא היו הרבה ימים עם שמש זורחת. באותו יום יצאה השמש. היה זה יום יפה, והבת רצתה מאד לצאת החוצה, ליהנות מהשמש. היא ביקשה מאביה לדחות את ההגהה למחר. היא חשבה שאביה יאמר לה שזה דחוף, ועל כן הוסיפה ואמרה: "אבא, מחר אני מוכנה להגיה אפילו עשרים סטים. מחר, אבל לא היום".
ה'חפץ חיים' התעניין ושאל אותה: "מדוע לא היום?"
היא השיבה: "משום שהיום יש שמש בחוץ, אני רוצה לשבת, ולהנות מהשמש בחצר".
ה'חפץ חיים' הסכים.
כששבה הביתה כעבור כמה שעות, מצאה בחדרה מונחת על השולחן ערמה של עשרים סטים 'משנה ברורה'.
הבת שאלה את אביה בתמיהה: מדוע כל כך הרבה?
השיב לה אביה ה'חפץ חיים' במתק לשונו: "מילה זו מילה. את הוצאת מפִּיך את המילים 'עשרים סטים'. עשרים סטים זה עשרים סטים, לא פחות".

אדם חייב לעמוד בדיבורו ובמילתו. מילה - זו מילה.